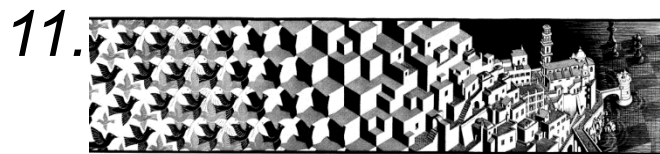
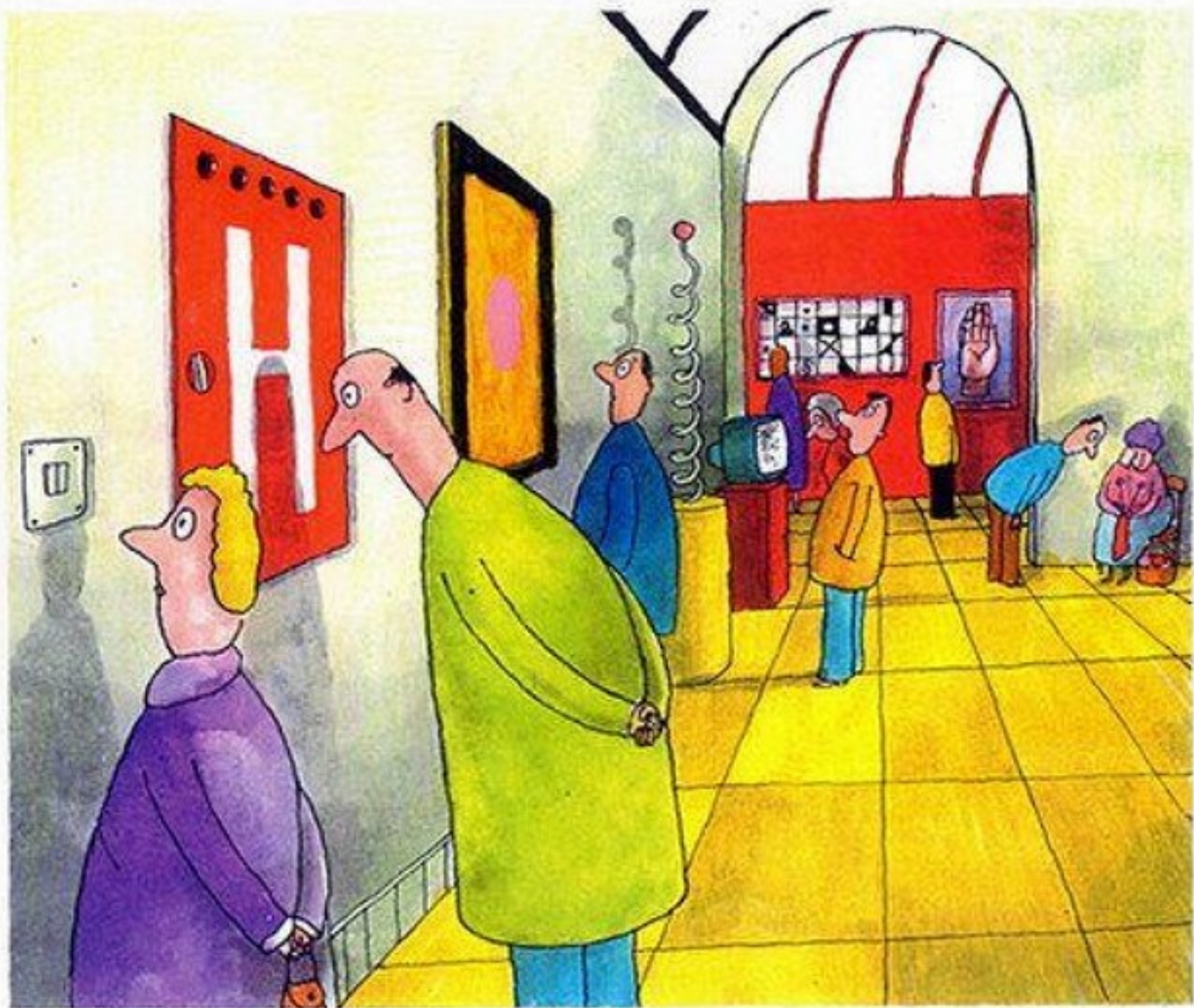
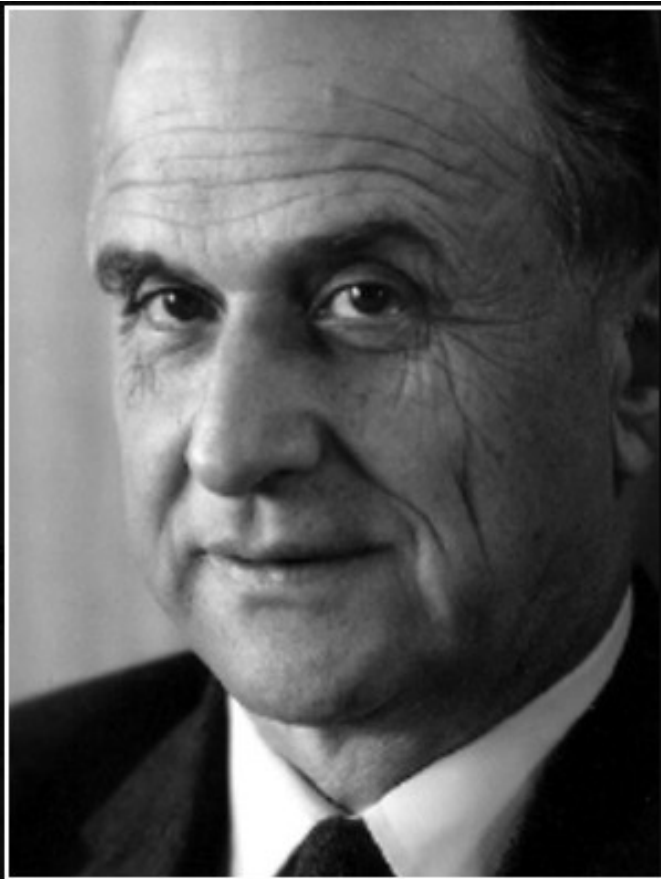

1. *Kočka*
2. *Ojhbu*
3. *65dsf ůlm*
4. *74 2 lop*
5. *Čtvrthrst*
6. *Mateřidouška*
7. *Knihis*
8. *Čobrdovičenkopousrot*
9. *James Bond*
10. *Franta Šramota (?)*

Coming to understand a painting or a symphony in an unfamiliar style, to recognize the work of an artist or school, to see or hear in new ways, is as cognitive an achievement as learning to read or write or add.

— *Nelson Goodman* —

AZ QUOTES

papír, plátno ... (skvrny, zvuky, pohyby . . .)

o čem to je?

*(fenomenologie, existencialismus, fašismus, marxismus,
psychoanalýza, e. analytická, strukturalismus, sémiotika,
post/moderna, ...)*

Goodman, Kulka

Goodman: díla alografická vs.
autografická
jedinečná (obrazy) vs.
násobná (literatura, hudba)

Kulka:

originál – (estetické + umělecké vlastnosti): původ, historie
vzniku

reprodukce – estetické vlastnosti (všechny ostatní
mimoumělecké)

Nelson Goodman: umění jako teorie symbolů

Ways of Worldmaking

*pozadí: sofisté, Hume, Kant, Wittgenstein
II– stejně dobré verze světa;*

*vědecké = umělecké; poznání kantovské,
ne objektivita*

*Kant: fenomenalismus, ne esencialismus:
počet lidí = počet verzí světa
(projektivismus)*

1. *The Structure of Appearance*
2. *Fact, Fiction, and Forecast*
3. *Způsoby světatvorby*
4. *Jazyky umění*
5. *Nové pojetí filozofie a dalších umění a věd*

*Goodman: ne krása, ne mimesis, ale **znalost***

- *symboly všude: kognitivismus – umění poznáním sui generis: utilitarismus (umění je užitečné pro život = pravdivé);*
- *nominalismus: antiesencialismus: ne*

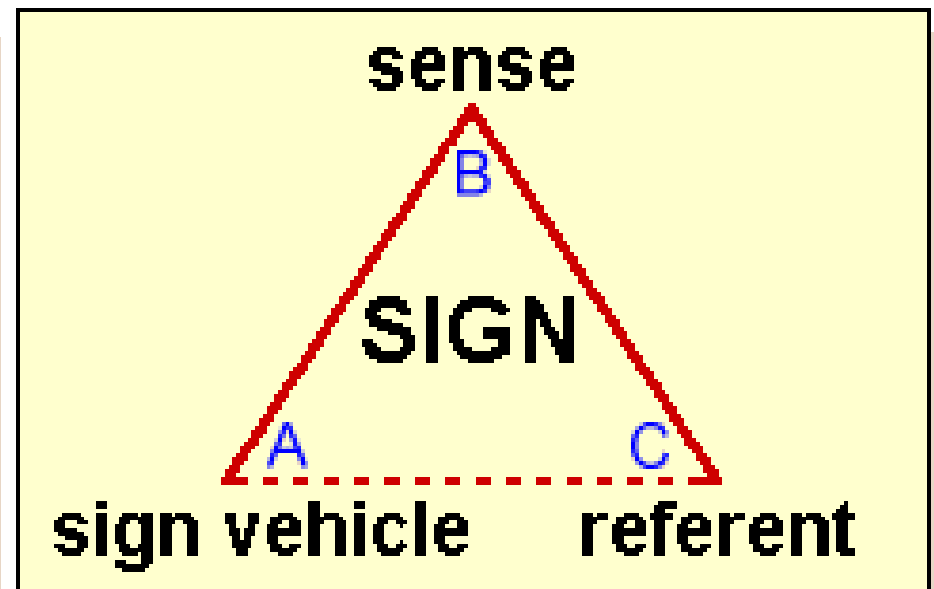
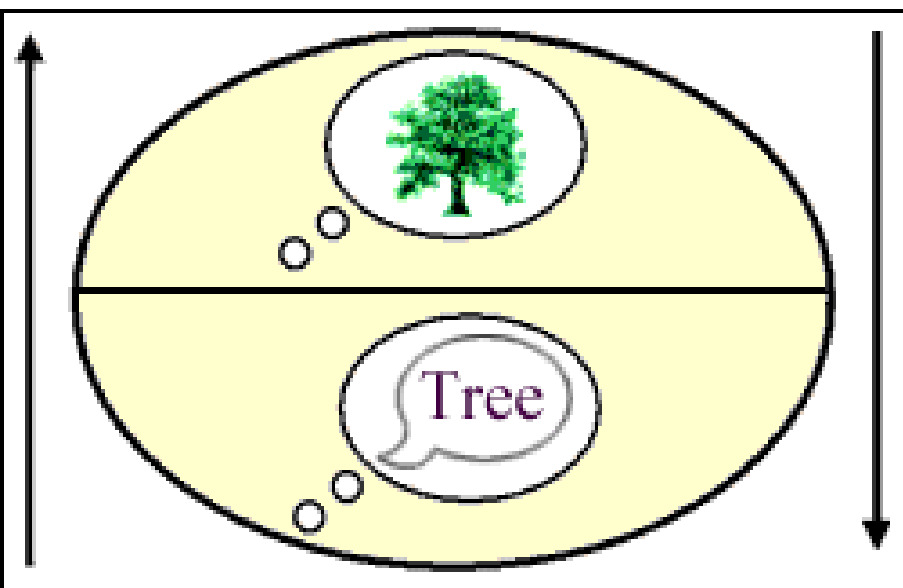
*„**Co** je umění?“, ale*

*„**Kdy** je umění?“*

(kontext: Jakobson, Mukařovský, readymades, konceptualismus, environment). Ne vnitřní hodnotě.

Znak: uspořádaná n -tice (dvojice označující/označované)

1. Peirce
2. Saussure
3. Frege

- *Nominalismus: ne abstraktní význam, ale jednotliviny („Kdy je umění?“).*
- *Stylotvorné sémiotické relace: denotace (skvrna k označovanému), exemplifikace (relace od označovaného ke skvrně).*
- *Umění reprezentuje, nenapodobuje.*

Gottlob Frege

Po 1850

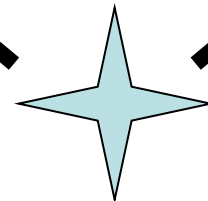
Jitřenka

Večernice

sémantika

NHRN

NHVN

empirické vědy

Jitřenka

NHRN

sémantika

Večernice

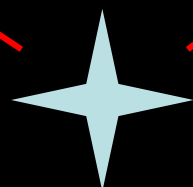
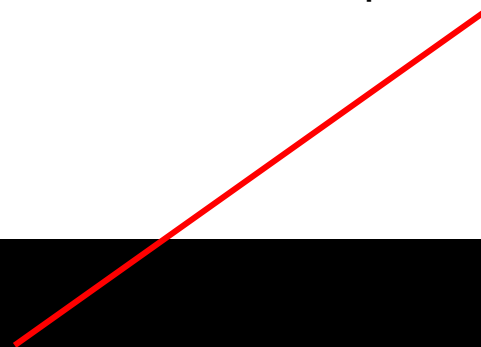
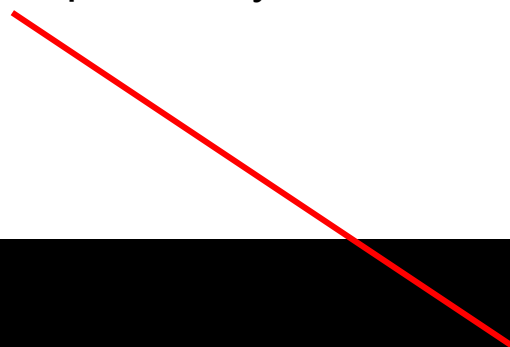

NHVN

Pravdivostní podmínky NHRN

=

Pravdivostní podmínky NHVN

empirické vědy

Verze světa: věda + umění = symboly

Hume (slunce vyjde?): kritika induktivní predikce.

Goodman. Problém: proč máme jedny predikáty a ne jiné? Proč svět modrý / zelený, a ne zelodrý / modený?

*Závěr: pravidelnosti jsou tam, kde je nacházíme. Není rozdíl mezi predikáty používanými a možnými (**zelodrý**): pojmový rastr je konvencionální.*

Existuje jediná správná verze světa?

Verze správná je ta, která nenarušuje základní přesvědčení a principy.

Verze světa: soubor domněnek, zákony logiky, pozorování.

Analogie k zelodry: některé reprezentace v umění nejsou „realističtější“ (=správnější, oprávněnější) než jiné. Obraz nepovažujeme za realistický proto, že se podobá reprezentovanému.

Reprezentace realistická = důvěrně přijatá.

Renesanční perspektiva není realističtější než převrácená perspektiva čínských kreseb; = perspektiva kulturně přijatá.

U empiriků pojem podobnosti (průsečíku společných rysů?) klíčový, vysvětluje tvorbu všech našich pojmů.

G.: podobnost nemá explikační sílu: pojmy indukce, metafora, charakteristický rys, realismus v umění nelze na bázi podobnosti vysvětlit. Jsou to věci zvyku a dohody.

nápodoba \neq *reprezentace*

reflexivní xMx
symetrická $xMy \Rightarrow yMx$

ireflexivní $\sim(xMx)$
asymetrická $xMy \Rightarrow \sim(yMx)$

*Symboly všudypřítomné: kognitivismus –
umění poznáním sui generis:*

*utilitaristická (pragmatistická) teorie
pravdy – umění je užitečné pro praxi =
pravdivé.*

Nominalismus: antiesencialismus – ne

„Co je umění?“, ale

„Kdy je umění?“

*(kontext: Jakobson, Mukařovský,
readymades, konceptualismus,
environment).*

Jazyky umění. Teorie odlišných verzí světa.

*Klíčový pojem: **reference***

*(dvojí: **denotace a exemplifikace**).*

Nejen jazyk, ale i schémata, obrazy, sochy, noty atd.

Denotace:

symbol *objekt*

Exemplifikace:

symbol *objekt*

Výraz může svůj objekt denotovat doslovně, nebo metaforicky. Slovo „safír“ doslovně denotuje drahokam, metaforicky karmínovou barvu či barvivo. Rozdíl mezi nimi? Zvyk. Jsme zvyklí aplikovat slovo „safír“ na drahokam, ne na barvivo. Proč by se nemohlo hovořit o metaforické pravdě? Barvivo není doslova safír, je však safír metaforicky.

Exemplifikace: doslovná, nebo metaforická. Harfa doslovně exemplifikuje hudební nástroj, metaforicky Davida či Orfeua. Obrazy z Picassova „modrého období“ jsou výrazem smutku. Jeho obrazy jsou smutné ne tak, že smutek cítí plátna. Ty obrazy jsou výrazem smutku = exemplifikují „smutek“ metaforicky.

*Symboly v rodinách. Rodina symbolů = plán.
Objekty = území. Mapa + území = systém
(umělecké žánry).*

*Podmínky pro mapy **syntaktické** (stupeň **ne-
spojitosti**).*

*Podmínky pro území **sémantické** (stupeň **ne-
spojitosti**).*

*Od západní hudební notace (symboly-noty
nespojitě, rozlišené, jimi reprezentované
objekty-tóny k nim v ostrých relacích; notace =
systém, v němž jsou všechny prvky nespojené)
po malbu.*

notace

jazyk

malba

tóny

významy

objekty

růst hustoty

Podmínky nespojitosti pro symboly důležité při určování podmínek identity druhů UD (podmínek určujících, zda 2 věci jsou instancemi téhož díla).

*1. UD **alografická**: literatura; totožným UD každá kopie, která zachovává způsob psaní (spelling) originálu.*

*2. UD **autografická**: malířství (identifikace díla nutně závisí na historii jeho tvorby).*

Důsledek: padělky

*Vermeer vs. Van Meegeren.
Malířství autografické, historie díla
esteticky relevantní. Rozdíl tedy
estetický, i když na první pohled
nezjevný. Znalost historie
Vermeerovy tvorby vede
k nalezení rozdílů mezi jeho
obrazem a Meegerenovým
padělkem.*

Entity příznačné pro oblast e.

- 1. Syntaktická hustota.*
- 2. Sémantická hustota (poezie – víceznačnost).*
- 3. Nasycenost symbolu = bohatost významu.*
- 4. Využití doslovné/metaforické exemplifikace. I nereferující symbol (Mondrian) exemplifikuje organizační principy. Budova Bauhausu exemplifikuje organizační principy = estetická.*
- 5. Mnohonásobnost a složitost referenčních relací v symbolickém systému = nápadné příznaky umění.*

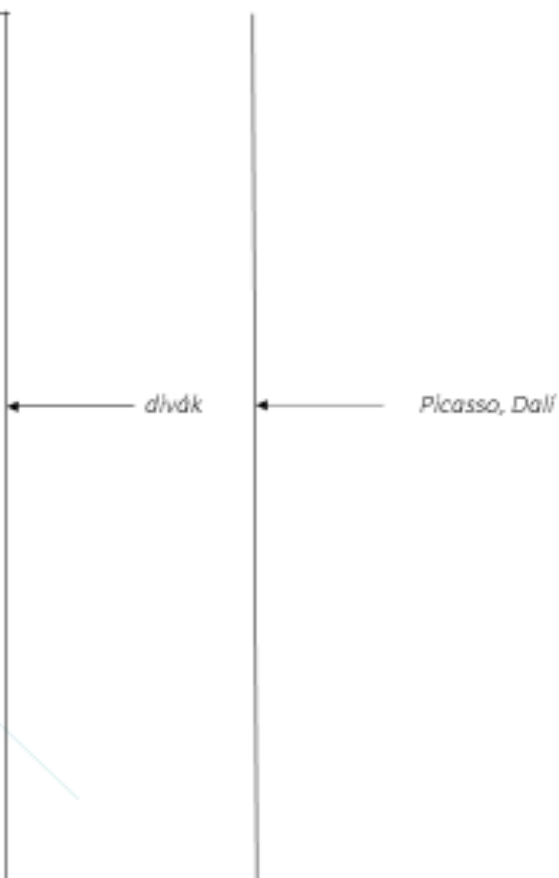
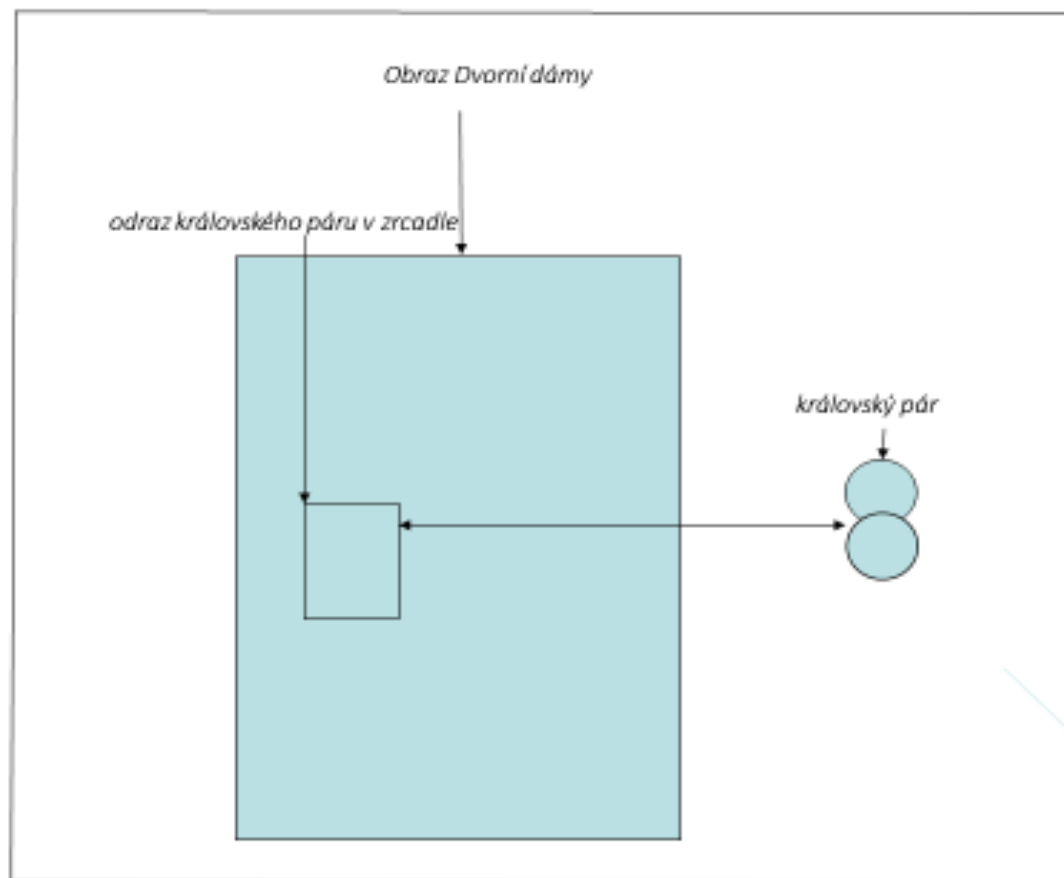
Diego Velázquez: Dvorní dámy (Las Meninas), 1656

symbol

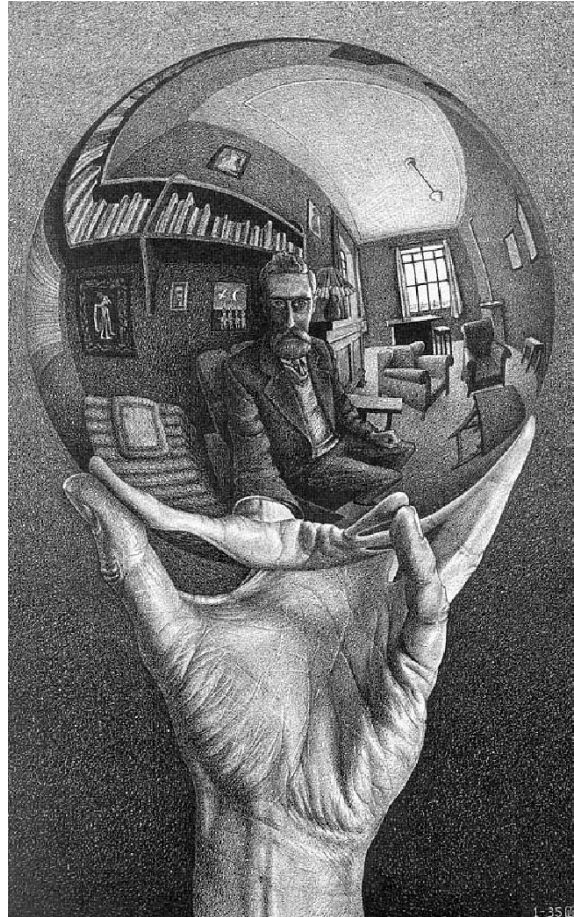
význam (vl. formální, expresivní, reprezentační)

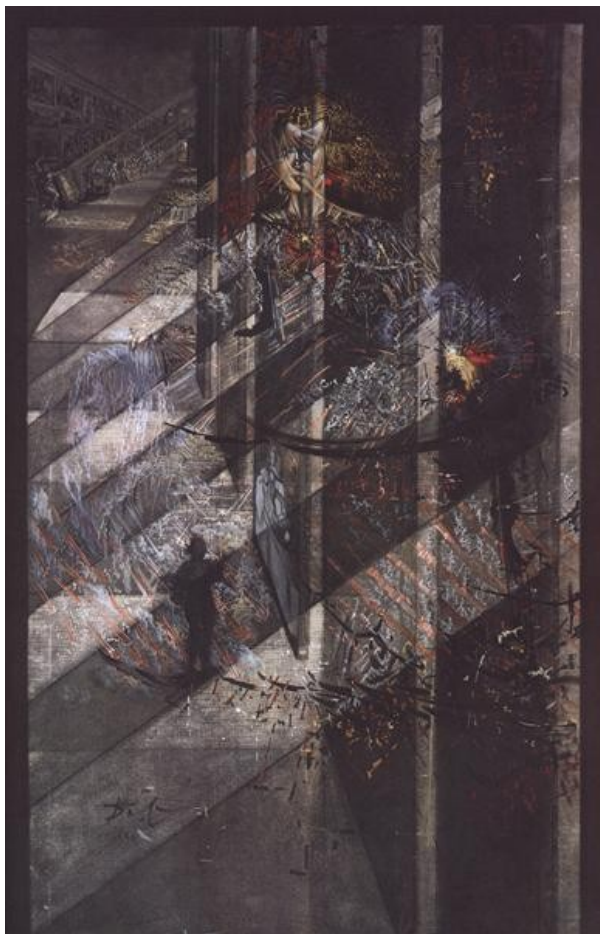
*Jan van Eyck: Portrét manželů Arnolfiniových (1434) (zde je pes
symbolem věrnosti)*

M. C. Escher

Salvador Dalí: Princezna Markétka ve světlech a stínech své slávy

Formální vlastnosti: kompoziční principy a prostředky, (technika chiaroscuro, realismus, výtvarná zkratka)
Expresivní vlastnosti: biografická data o Velázquezovi obecně a konkrétně fakty o vzniku obrazu.
Ludický element: mnohonásobná (latentní) prostorová hra reálného a iluzorního, rozmanitost zobrazených obrazů a odrazů, obrazy v obraze jsou zvláštní obrazovou realitou s věcným těžištěm malíře Diega Velázqueze a geometrickým těžištěm komorníka Nieta Velázqueze – co je iluze, co mimesis, co pravda, co simulakrum?
Klíč: divák v pozici královského páru.

Reprezentační vlastnosti:
Ikonografie (pes)
Biografii zobrazených postav
Rodinné poměry Habsburků, Filipa II., infantky
Dějiny Španělska 17. století (do jaké míry?) a dějiny španělského malířství jako celku (metaverze Picassovy, Dalíovy)
Encyklopedické reference: Caravaggio, van Eyck, Raffael, Picasso, Dalí, Escher
Picassovy Avignonské slečny, obecně jazyk analytického kubismu
Hudba: David Alpher: Las Meninas, 22 variace (1985)

Dvorní dámy: význam (relevantní = kauzálně determinované)

Formální vlastnosti: kompoziční principy a prostředky, (technika chiaroscuro, realismus, výtvarná zkratka)

Expresivní vlastnosti: biografická data o Velázquezovi obecně a konkrétně fakty o vzniku obrazu.

*Ludický element: mnohonásobná (latentní) prostorová hra reálného a iluzorního, rozmanitost zobrazených obrazů a odrazů, obrazy v obraze jsou zvláštní obrazovou realitou s věčným těžištěm malíře Diega Velázqueze a geometrickým těžištěm komorníka Nieta Velázqueze – co je iluze, co mimesis, co pravda, co simulakrum?
Klíč: divák v pozici královského páru.*

Reprezentační vlastnosti:

Ikonografie (pes)

Relevantní biografii zobrazených postav

Relevantní rodinné poměry Habsburků, Filipa II., infantky

Relevantní dějiny Španělska 17. století a dějiny španělského malířství jako celku (metaverze Picassovy, Dalíovy)

Relevantní Encyklopedické reference: Caravaggio, van Eyck, Raffael, Picasso, Dalí, Escher

Picassovy Avignonské slečny, obecně jazyk analytického kubismu

Hudba: David Alpher: Las Meninas, 22 variace (1985)

Relevantní = kauzálně determinované

Děkuji za pozornost

radostné Vánoce